

kaznu u slučaju primene §§ 62—64 K. z.; Tomić Sl.: Privatnopravna potraživanja i odluke suda o njima; Podgradski I.: U slučaju protivtužbe ne samo da nije potrebna, već u opšte nikad nije ni moguća optužnica. — **Pravosude št. 8.:** Jovičić J.: O privatnom usmenom testamentu; Blagojević V.: Obavezno osiguranje u autobusnim preduzećima; Matijević I.: Povlastice nekih kreditnih ustanova u pogledu naplaćivanja njihovih potraživanja; Kiršner S.: O realnoj podsudnosti po građanskom sudovniku u vezi sa § 71 Z. o unutarnjem uređenju, osnivanju i ispravljanju zemljišnih knjiga; Peić D.: Kako se najviše greši pri opravdanju revizije; Vukčević R.: Granice između krivične i građanske prevare; Tauber L.: Presuda, njeno obrazloženje u s. k. p.; Steinmetz I.: Pijanstvo i krivična odgovornost (§ 166 K. z.); Branković I.: Može li državni tužilac stavljati predloge istražnom sudiji (ili sreskom sudu) drugog okružnog suda, da u krivičnim predmetima za koje je nadležan njegov sud, preduzme pojedine izvičajne radnje? Rukavina B.: Pitanje nadležnosti u postupku pred sreskim sudom; Dinić S.: Minimum kazne pri zamenjivanju novčane kazne kaznom lišenja slobode.

Razne vesti.

Osebnosti. Finančni viši sekretar dr. Orel Filip je premeščen k finančni direkciji v Ljubljani. Dr. Orlič Anton je postavljen za višjega tajnika drž. pravobranilstva. — Za javne notarje so imenovani: dr. Grašič Ivan v Litiji, Gajšek Karl v Kranjski gori in dr. Pehani Beno v Višnji gori. — Odvetniško pisarno je otvoril dr. Gračner Jože na Vrnskem, preselil se je odvetnik dr. Lavrič Anton v Ribnico. — Umrla sta okrajni glavar v pok. Hofbauer Hugon in viši sodni svetnik v pok. Dev Oskar.

O načrtu novega češkoslovaškega grajanskega postopnika. V drugi polovici lanskega leta je objavila češkoslovaška vlada načrt novega edinstvenega grajanskega postopnika. Kakor jugoslovenski in poljski zakon ima tudi češkoslovaški načrt za podlago avstrijski grajanski postopnik, loči se pa zunanje od prvih dveh v tem, da obravnava snov v dveh posebnih zakonih, v zakonu o pristojnosti in v zakonu o civilnem sodnem postopku. Natančen prikaz bi nam odkril mnoge zanimivosti, kako sta n. pr. naš zakon in češkoslovaški načrt spremenila enako ali vsaj podobno avstrijskega, pa tudi, da sta v marsikaterem vprašanju krenila baš v nasprotno smer. Ker gre le za načrt, bi dovedlo predaleč o vseh spremembah poročati, zato naj sledi le par besed o najznačilnejših, pa tudi glede teh se ni spuščati v načelna razmotrivanja.

Spore o pristojnosti smatra načrt, — kakor prodira to načelo tudi v teorijo, za odveč in negospodarske. Zato je izločen izrek o ničnosti sodnega postopanja po pravnomočni rešitvi spora (avstr. 42/2), prestilizovan § 43, a kumulacija zahtevkov je dopustna pred okrajnim sodiščem vselej, četudi skupna vsota presega najvišjo mejo (10.000 KČ), da je le posamezni zahtevki ne prekoračijo. Proti zavlačevanju uvaja načrt neke nove odredbe, in sicer, da ima obsezati že odgovor na tožbo opis dejanskega stanu in navedbo dokaznih sredstev, sicer ga je vrniti v popravo pod posledicami, ki veljajo za odstranitev obličnih hib. Načrt dovoljuje

dalje, da sme sodišče iti preko novih nadaljnjih navedb, ako stranka na povabilo ni došla k prvi ustni razpravi, na kateri je bilo možno ugotoviti pravi dejanski stan, dalje, da sme odkloniti razpravljanje o prigovoru pobota, če terjatev ni izkazana z listino. V zvezi s tem priznava načrt pravno sovisnost tudi tedaj, kadar se zahtevek uveljavlja zgolj s kompenzačnim prigovorom.

Kot precejšnje spremembe je videti v težnji, priti v sporu do materialne resnice. Glede uporabe dokaznih sredstev je tu očividni vpliv pokojnega češkega procesualista Otta. Strankam se nalaga kot pravna dolžnost, navajati zgolj resnico, sicer jim (kakor tudi odvetnikom) more sodišče naložiti globo. Sodišče tudi ni vezano le na dokaze, ki jih predlagajo stranke, more pritegniti tudi druge, in to tudi zaprošeni sodnik. Stranke nimajo pravice, soglasno izločiti zaslišanje priče ali prečitanje listine. Odločbe o predložitvi listin so sploh znatno spremenjene v prilog gornjemu načelu. V soglasju s tem pa ima tudi sodišče dolžnost, opozoriti stranke na svoje pravno naziranje in prav tako pa poleg obče zranih činjenic tudi na one, ki so mu znane uradno. Priznanje nima nobenega učinka, ako je sodišču znano nasprotno ali pa izhaja iz posledkov dokazovanja. Tu naj bo tudi omenjeno, da velja tudi za lažbranje pravde podobno kakor za razvezne iskanje materialne pravice. Po svobodnem prepričanju sme odločiti sodnik tudi malotne stvari, ako bi se dale sicer razjasniti le z reprimernimi težkočami.

Tudi pri pravnih sredstvih je zaznamovati znatnejše spremembe. Zoper zamudno sodbo je dopusten oporek, ki pa mora obsezati že vse sestavine odgovora na tožbo, ako gre za toženca. Praviloma so v prizivnem postopanju novote zabranjene, vendar dopušča načrt nove navedbe in dokaze v podporo uveljavljanih ničnostnih razlogov, dalje v podporo očitkov, da trpi postopanje na hibah, ki ovirajo vsestransko razjasnitev spora ali da so dokazna sredstva, na katerih temelji odločba, neverodostojna. Ako je bilo postopanje na prvi stopnji zgolj pomanjkljivo, ima prizivno sodišče izvesti dopolnitev samo. Niso mu zabranjene tudi nove ugotovitve, kolikor so možne na podlagi pravnih spisov. Z revizijo bo možno napadati tudi dejanske ugotovitve druge stopnje, ako je prišla ta do njih le, ker je napačno uporabila predpise ali jih pa sploh pustila v nemar, ako so v nasprotju z drugim činjeničnim stanjem, ali ako se kakor činjenični zaključek protivijo načelom razumne razsoje. Glede rekurza je pripomniti, da je dopusten revizijski rekurz zoper vsako razveljavitev druge stopnje v prizivnem postopku.

Iz teh kratkih pripomb je razvideti, da gre češkoslovaški načrt mnogo dlje v svojih spremembah kakor naš zakon. Ako so vse tudi praktično utemeljene, se bo šele pokazalo. Vendar nas pa mora veseliti, da počiva grajski postopek že treh slovanskih držav na istih idejnih podlagah in da realnost sama pomaga uresničevati načrte, ki si jih postavljajo shodi pravnikov slovanskih držav.

Dr. R. S.

Štiristoletnica Carolinae. Dne 31. julija t. l. je preteklo štiristo let, odkar je bila od cesarja Karla V. izdana t. zv. »Peinlich Gerichtsordnung«. V tisku je izšla prvič v februarju 1533. Za nas Slovence je ta zakonik pomemben, ker je bila po njem napravljena l. 1574. »peinliche Gerichtsordnung« za štajersko, ki je praktično nadomestila »Landesgerichtsordnung« z dne 18. februarja 1535. za Kranjsko.

Dr. M. D.